

המחלקה למחשבת ישראל

(סימן מחשב 126)

מטרת הלימודים

מטרת הלימודים במחלקה למחשבת ישראל היא להכשיר את תלמידיה ללימוד ולמחקר מדעיים רחבי אופקים ביצירה היהודית בתחומי האגדה וההלכה, הפילוסופיה והקבלה. וכן להפגיש את התלמיד עם מיטב המחשבה היהודית לדורותיה. במהלך הלימודים תינתן סקירה רחבה אודות המחשבה היהודית ויילמדו חיבורים העוסקים בנושאי יסוד של מחשבת ישראל (כגון: תורת אלוהות, טבע העולם והאדם, מוסר, גאולה, בעיית הרע, טעמי המצוות ועוד) אשר תרמו לעיצוב הזהות היהודית מימי קדם ועד לימינו.

מבנה הלימודים

- תכנית דו-מחלקתית
- תכנית מחלקה ראשית
- חטיבת לימודים מורחבת

במחלקה ארבעה תחומי לימוד:

מדור אגדה והלכה – זרמים רוחניים בימי בית שני, מחשבת ההלכה והאגדה בספרות התלמודית והמדרשית, מחשבת ההלכה בספרות הרבנית לדורותיה, סידור התפילה, תולדות ההלכה ועוד.

פילוסופיה יהודית בימי הביניים – המחשבה היהודית מימי סעדיה גאון ועד שלהי ימי הביניים, למשל: ספר הכוזרי לר' יהודה הלוי וספר מורה נבוכים לרמב"ם. פרשנות פילוסופית למקרא, ספרות הפולמוס היהודי-נוצרי ועוד.

קבלה – ספר יצירה והספרות המיסטית הקדומה, תורת הסוד של חסידי אשכנז, ספר הזוהר וקבלת האר"י, שבתאות, ספרות הקבלה במזרח ובמערב, החסידות, מיסטיקה עכשווית ועוד.

מדור הגות יהודית בעת החדשה – המחשבה היהודית מתקופת העת החדשה המוקדמת, מברוך שפינוזה ומשה מנדלסון וההשכלה ועד היום; המחשבה הלאומית והציונית, המחשבה הדתית המודרנית לזרמיה, המחשבה החילונית ועוד.

תכנית הלימודים – דו-מחלקתי (54 נק"ז)

שנה א'

קורסי חובה

מס' הקורס	שם הקורס	שעות	שעות תרגול	סה"כ שעות	סה"כ נקודות	סמסטר
126.1.1011	מבוא למחשבת חז"ל וספרותה : הספרות התנאית	2	-	2	2	א
126.1.1721	מבוא למחשבת חז"ל וספרותה : הספרות האמוראית	2	-	2	2	ב
126.1.1261	מבוא לקבלה ולתורת הסוד : מושגי יסוד, מקורות ומגמות	2	-	2	2	א
126.1.1581	מבוא לקבלה ולתורת הסוד : עיונים ברעיונות היסוד	2	-	2	2	ב
126.1.1051	מבוא לפילוסופיה יהודית בימה"ב : רב סעדיה גאון ור' יהודה הלוי	2	-	2	2	א
126.1.1771	מבוא לפילוסופיה יהודית בימה"ב : הרמב"ם	2	-	2	2	ב
126.1.1141	מבוא לפילוסופיה יהודית מודרנית : מאות 17-19	2	-	2	2	א
126.1.1651	מבוא לפילוסופיה יהודית מודרנית במאה ה-20	2	-	2	2	ב
126-1-3501	מיומנויות מחקר במחשבת ישראל	2	-	2	2	א/ב

סה"כ קורסי חובה : 18 נק"ז

סה"כ קורסי בחירה הנדרשים בתואר :

שנה א' - 1 קורס סמסטריאלי : 2 נק"ז

שנה ב' - 4 קורסי בחירה (שנתיים) או 8 סמסטריאליים : 16 נק"ז

שנה ג' - 5 קורסי בחירה סמסטריאליים : 10 נק"ז , 2 סמינרים שנתיים : 8 נק"ז.

* על התלמיד ללמוד קורסי בחירה מתוך שלושה מדורים לפחות. יש לקחת עד שלושה קורסים (6 נק"ז) ממחלקות אחרות בנושאים הקשורים למחשבת ישראל (כגון קורסים ממחלקות הבאות : פילוסופיה כללית, היסטוריה של עם ישראל, ספרות עברית, לשון עברית ומקרא).
על הסטודנט לעמוד במוצע של לפחות 65 בכל הקורסים.

** על התלמיד להשתתף בשני סמינרים (יש להגיש עבודה בכל אחד מהם) ממדורים שונים. תנאי להשתתפות בסמינר : שמיעת מבוא שני וקורסי בחירה (4 נק"ז) באותו מדור קודם לכן. תלמיד המבקש להשתתף בסמינר במדור "אגדה והלכה" חייב ללמוד קודם לכן קורס שנתי של תלמוד כחלק מ- 54 נק"ז.
סמינרים יכולים להיכתב רק במסגרת קורסי המחלקה ולא יכולים להיכתב בקורסים ממחלקות אחרות.
הערה: ניתן לקחת סמינר בשנה ב' במידה ועמד בתנאי ההשתתפות בסמינר : שמיעת קורס מבוא וקורס בחירה מאותו מדור.

תכנית הלימודים – מחלקה ראשית (80 נק"ז)

שנה א'

קורסי חובה

מס' הקורס	שם הקורס	שעות	שעות תרגול	סה"כ שעות	סה"כ נקודות	סמסטר
126.1.1011	מבוא למחשבת חז"ל וספרותה : הספרות התנאית	2	-	2	2	א
126.1.1721	מבוא למחשבת חז"ל וספרותה : הספרות האמוראית	2	-	2	2	ב
126.1.1261	מבוא לקבלה ולתורת הסוד : מושגי יסוד, מקורות ומגמות	2	-	2	2	א
126.1.1581	מבוא לקבלה ולתורת הסוד : עיונים ברעיונות היסוד	2	-	2	2	ב
126.1.1051	מבוא לפילוסופיה יהודית בימה"ב : רב סעדיה גאון ור' יהודה הלוי	2	-	2	2	א
126.1.1771	מבוא לפילוסופיה יהודית	2	-	2	2	ב

					בימה"ב: הרמב"ם	
א	2	2	-	2	מבוא לפילוסופיה יהודית מודרנית: מאות 17-19	126.1.1141
ב	2	2	-	2	מבוא לפילוסופיה יהודית מודרנית במאה ה-20	126.1.1651
א/ב	2	2	-	2	מיומנויות מחקר במחשבת ישראל	126-1-3501

סה"כ קורסי בחירה הנדרשים בתואר:

שנה א'- 1 קורס בחירה סמסטריאלי: 2 נק"ז.

שנה ב'- 6 קורסי בחירה (שנתיים) או 12 קורסי בחירה סמסטריאליים: 24 נק"ז, 1 סמינר שנתי: 4 נק"ז.

שנה ג'- 6 קורסי בחירה (שנתיים) או 12 קורסי בחירה סמסטריאליים: 24 נק"ז 2 סמינרים שנתיים: 8 נק"ז.

* על התלמיד ללמוד קורסי בחירה מכל ארבעת המדורים. יש לקחת עד 4 קורסים סמסטריאליים (8 נק"ז) ממחלקות אחרות בנושאים הקשורים למחשבת ישראל ובאישור היועץ (כגון קורסים ממחלקות הבאות: פילוסופיה כללית, היסטוריה של עם ישראל, ספרות עברית, לשון עברית ומקרא

** על התלמיד להשתתף בשלושה סמינרים (יש להגיש עבודה בכל אחד מהם) ממדורים שונים. תנאי להשתתפות בסמינר: שמיעת מבוא וקורס בחירה באותו מדור קודם לכן. תלמיד המבקש להשתתף בסמינר במדור "אגדה והלכה" חייב ללמוד קודם לכן קורס שנתי של תלמוד כחלק מ-80 נק"ז. סמינרים יכולים להיכתב רק במסגרת קורסים מן המחלקה למחשבת ישראל ולא יכולים להיכתב בקורסים ממחלקות אחרות.

תנאי מעבר

סטודנט יכול להתקבל לתכנית מחלקה ראשית רק לאחר סיום שנת לימודיו הראשונה ולאחר שהשיג ממוצע ציונים העומד על 80 לפחות בלימודיו. עליו לשמור על ממוצע ציונים זה לאורך כל תקופת לימודיו עד לסיומם. על הסטודנט לעמוד בממוצע של לפחות 65 בכל הקורסים.

תכנית הלימודים – חטיבת לימודים מורחבת (28 נק"ז)

שנה א'

קורסי חובה

יש לבחור 2 מבואות שנתיים מתוך 4 המוצעים :

מס' הקורס	שם הקורס	שעות	שעות תרגול	סה"כ שעות	סה"כ נקודות	סמסטר
126.1.1011	מבוא למחשבת חז"ל וספרותה : הספרות התנאית	2	-	2	2	א
126.1.1721	מבוא למחשבת חז"ל וספרותה : הספרות האמוראית	2	-	2	2	ב
126.1.1261	מבוא לקבלה ולתורת הסוד : מושגי יסוד, מקורות ומגמות	2	-	2	2	א
126.1.1581	והקבלה ותורת הסוד- עיונים ברעיונות יסוד	2	-	2	2	ב
126.1.1051	מבוא לפילוסופיה יהודית בימה"ב	2	-	2	2	א
126.1.1771	מבוא לפילוסופיה יהודית בימה"ב	2	-	2	2	ב
126.1.1141	מבוא לפילוסופיה יהודית מודרנית מאות 17-19	2	-	2	2	א
126.1.1651	מבוא לפילוסופיה היהודית בעת החדשה	2	-	2	2	ב

מעבר שנה : על הסטודנט לעמוד בממוצע של לפחות 65 בכל הקורסים.

סה"כ קורסי חובה: 8 נק"ז

שנה א' – 2 קורסים סמסטריאליים : 4 נק"ז

שנה ב' – 2 קורסי בחירה שנתיים או 4 סמסטריאליים : 8 נק"ז

שנה ג' – 2 קורס בחירה : 4 נק"ז , 1 סמינר שנתי : 4 נק"ז

סה"כ קורסי בחירה הנדרשים בתואר:

על התלמיד ללמוד שני מבואות שנתיים מתוך הארבעה המוצעים במחלקה וכן ללמוד את קורסי הבחירה מתוך שני מדורים לפחות.

* על התלמיד להשתתף בסמינר אחד במדור העיקרי שלו. תנאי להשתתפות בסמינר: לימוד מבוא וקורס בחירה באותו מדור קודם לכן. תלמיד המבקש להשתתף בסמינר במדור "אגדה והלכה" חייב ללמוד קודם לכם קורס שנתי של תלמוד כחלק מ- 28 נק"ז.

תוכנית זו מיועדת גם לתלמידים הלומדים במחלקה ללימודים רב תחומיים (147)

- במידה והסטודנט לא סיים חובותיו בשנה א', ישנה אפשרות לסיים בשנה ב'.
 - יש גם אפשרות לעשות "תעודת הוראה" במחשבת ישראל בתנאי שיהיו מספיק נרשמים.
- הערה:** על מנת לקבל את התואר, יש להגיע לממוצע של 65 לפחות בכל תכנית.

חובה עליך לעיין היטב בתוכנית הלימודים המעודכנת במחלקה.